

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
DRUHÁ SEKCE

VĚC KONEČNÝ proti ČESKÉ REPUBLICE
(stížnosti č. 47269/99, č. 64656/01 a č. 65002/01)

ROZSUDEK

26. října 2004

ŠTRASBURK

*Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy.
Může být předmětem formálních úprav.
Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.*

Ve věci Konečný proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové A. B. BAKA, *předseda*, G. BONELLO,

L. LOUCAIDES,

K. JUNGWIERT,

paní W. THOMASSEN, pan M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI, *soudci*, a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 5. října 2004,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno třemi stížnostmi (č. 47269/99, č. 64656/01 a č. 65002/01) směřujícími proti České republice, které na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) ve dnech 4. března 1999 a 11. září a 12. prosince 2000 podal k Soudu český občan pan Lubomír Konečný („stěžovatel“).

2. Ve věci stížnosti č. 64656/01 stěžovatele zastupuje pan Hroza, advokát v Brně. Českou vládu („vládu“) zastupuje její zmocněnec, pan Vít A. Schorm, z Ministerstva spravedlnosti.

3. Soud se dne 16. dubna 2002 rozhodl uvědomit vládu o podané stížnosti. Na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy také rozhodl o současném projednání přijatelnosti a odůvodněnosti stížnosti.

SKUTKOVÝ STAV

4. Stěžovatel se narodil v roce 1948, bydliště má v Brně.

A. Skutkový stav před 18. březnem 1992, kdy Úmluva vstoupila v platnost pro Českou republiku

5. Dne 3. února 1989 podal stěžovatel k Městskému soudu v Brně žalobu na ochranu osobnosti proti svému tchánovi, v níž tvrdil, že tchán porušuje jeho právo na zachování osobní cti a dobré pověsti. Žádal soud, aby žalovanému nařídil zdržet se písemných, slovních či jiných prohlášení o tom, že trpí duševní nemocí, poruchou nebo deviací a že jeho chování má příznaky duševní nemoci.

6. První ústní jednání nařízené na 28. dubna 1989 bylo odročeno na 19. května 1989. Další jednání se konalo dne 30. června 1989. Podle stěžovatele byl soud ve dnech 28. dubna a 9. a 30. června 1989 nečinný. Tři jednání nařízená na 14. července, 25. srpna a 22. září 1989 se nekonala, protože strany nebyly včas předvolány nebo se zúčastnit nemohly. Další dvě jednání se konala ve dnech 11. října 1989 a 23. února 1990. Podle vlády byl právní zástupce stěžovatele na jednání, která se konala ve dnech 14. července a 22. září 1989, řádně předvolán.

7. Dne 30. ledna 1990 bylo nařízeno ústní jednání na 23. února 1990. Dne 12. března 1990 byl stěžovatel vyzván, aby se dostavil k soudu, což však neučinil. Dne 2. května 1990 navrhl vyloučení soudců senátu městského soudu z projednávání věci. Na základě žádosti městského soudu ze dne 22. června 1990 jej stěžovatel dne 2. července 1990 informoval o tom, že trvá na vyloučení všech tří členů senátu z projednávání věci. Dne 12. září 1990 Krajský soud v Brně předsedu senátu z projednávání věci vyloučil.

8. Dne 20. listopadu 1990 stěžovatel navrhl, aby jeho bývalá manželka byla předvolána jakožto žalovaná. Dále doplnil svou původní žalobu, v níž navrhoval, aby žalovaným bylo nařízeno zdržet se ústních výpadů vůči němu a aby mu nahradili škodu ve výši 50 000 Kč (1 592 €).

9. Dne 12. března 1991 se měl konat výslech stěžovatele v souvislosti s jeho námitkou podjatosti vůči soudcům senátu městského soudu. Stěžovatel nebyl přítomen. Stěžovatel se k soudu dostavil dne 28. března 1991 s vysvětlením, že se zdržuje v zahraničí a že se může zúčastnit řízení až od 29. dubna 1991.

10. Dopisem ze dne 19. dubna 1991 připustil předseda krajského soudu, že v řízení došlo k průtahům.

11. Dne 3. května 1991 stěžovatel ústně informoval nového předsedu senátu městského soudu, že nadále trvá na vyloučení zbylých dvou členů senátu z projednávání věci.

12. Podle stěžovatele soud v letech 1991 až 1995 nekonal žádné jednání. Od roku 1991 se jeho žalobou navíc zabývala samosoudkyně.

B. Skutkový stav po 18. březnu 1992

13. Soudní spis byl v době od 15. ledna do 26. srpna 1992 zapůjčen Krajskému státnímu zastupitelství v Brně v souvislosti se stěžovatelovým trestním oznámením na žalovaně.

14. Dne 12. října 1992 stěžovatel oznámil, že se bude moci k soudu dostavit dne 6. listopadu 1992.

15. Dne 11. prosince 1992 vyhověl městský soud stěžovatelově návrhu ze dne 20. listopadu 1990, jímž se domáhal, aby jeho manželka byla předvolána jako žalovaná. Téhož dne vydal soud na základě návrhu stěžovatele ze dne 12. srpna 1991 předběžné opatření, jímž žalovaným nařídil zdržet se jakýchkoliv písemných či ústních výpadů proti stěžovateli a jiného pro něj ponižujícího jednání.

16. Ve dnech 6. a 15. ledna 1993 se žalovaní proti předběžnému opatření odvolali s tím výsledkem, že dne 3. února 1993 byl soudní spis zaslán krajskému soudu.

17. Na základě stěžovatelovy stížnosti ze dne 13. října 1993 připustil předseda krajského soudu v dopisu ze dne 18. října 1993, že v řízení došlo k průtahům, a ujistil jej, že v listopadu 1993 se městský soud jeho věci začne znovu zabývat.

18. Dne 7. června 1995 namítl stěžovatel podjatost soudce krajského soudu v souvislosti s nepřiměřenými průtahy v řízení. Navrhl postoupení věci jinému krajskému soudu.

19. Krajský soud dne 11. července 1995 zrušil předběžné opatření a vrátil věc městskému soudu. Rozhodnutí bylo vyneseno soudcem, jehož vyloučení bylo předmětem námítky vznesené dne 7. června 1995.

20. Dne 3. září 1995 vyzval městský soud stěžovatele, aby svůj návrh na vydání předběžného opatření doplnil. Stěžovatel tak učinil dne 30. října 1995.

21. Stěžovatel uvádí, že dne 11. prosince 1995 shledal předseda krajského soudu opodstatněným jeho tvrzení o protiprávním jednání krajského soudu, kterého se měl dopustit vyloučený soudce.

22. Dne 8. ledna 1996 vyzval městský soud stěžovatele, aby věcně doplnil svou žalobu na ochranu osobnosti. Ten tak učinil dne 14. února 1996 a zároveň zvýšil svůj návrh na náhradu škody na 30 000 Kč (955 €).

23. Dne 21. května 1996 se před městským soudem konalo ústní jednání, na němž stěžovatel vzal zpět svou žalobu společně s návrhem ze dne 12. srpna 1991 na vydání předběžného opatření. Trval však na svých návrzích z 20. listopadu 1990 a 14. února 1996 a navrhl vydání dalšího předběžného opatření. Soud jednání odročil na neurčito.

24. Dne 8. července 1996 podal stěžovatel návrh na zastavení řízení a na založení důkazů do spisu, které byly předloženy již v trestním řízení o trestném činu pomluvy zahájeném na návrh žalovaných.

25. Dne 27. prosince 1996 vznesl stěžovatel námitku podjatosti vůči samosoudkyni s odůvodněním, že je odpovědná za průtahy v řízení. Navrhl postoupení věci jinému soudu. Dne 28. prosince 1996 zpochybnil nestrannost soudce krajského soudu i krajského soudu jako takového a navrhl postoupení věci Krajskému soudu v Ostravě.

26. Dne 15. dubna 1997 Krajský soud v Brně, aniž by podle stěžovatele vzal ohled na jeho námitky podjatosti, potvrdil rozhodnutí městského soudu ze dne 10. října 1996 v části, ve které soud v návaznosti na zpětvzetí žaloby stěžovatelem ze dne 21. května 1996 zastavil řízení týkající se jeho původní žaloby a návrhu na vydání předběžného opatření ze dne 12. srpna 1991. Rozhodnutí městského soudu pak v ostatních částech zrušil. Téhož dne rozhodl krajský soud, že samosoudkyně pověřená projednáním stěžovatelovy věci nebude vyloučena.

27. Dne 11. listopadu 1997 se před městským soudem konalo další ústní jednání, které bylo následně odročeno. Během tohoto jednání stěžovatel požádal o vyslovení přípustnosti změny svých návrhů z 20. listopadu 1990 a 14. února 1996, která měla spočívat ve zvýšení jeho požadavků na náhradu škody. Termín konání dalšího jednání nebyl stanoven.

28. Stěžovatel uvádí, že soud zůstal během celého roku 1998 nečinný.

29. Dne 19. ledna 1998 podal stěžovatel ústavní stížnost na průtahy v řízení. Dne 3. února 1998 jej Ústavní soud informoval, že v tomto řízení je zastoupení advokátem povinné. Stěžovatel tvrdí, že právně zastoupen byl, ale jeho zástupce nepodal řádnou ústavní stížnost včas, protože Ústavní soud dne 24. března 1998 jeho původní stížnost odmítl pro formální nedostatky.

30. Dne 20. března 1998 vyhověl městský soud stěžovatelově žádosti o vyslovení přípustnosti změny jeho návrhů v souladu s podáními ze 14. února 1996 a 11. listopadu 1997, které se týkaly věcné stránky žaloby na ochranu osobnosti a zvýšení požadavků na náhradu škody.

31. Soud podle slov stěžovatele odročil ústní jednání dne 19. května 1998 z důvodu neomluvené nepřítomnosti právního zástupce žalovaných. Termín konání dalšího jednání nebyl stanoven.

32. Dne 10. listopadu 1998 podal stěžovatel druhou ústavní stížnost, v níž tvrdil, že řízení trvalo nepřiměřeně dlouho.

33. Dne 12. listopadu 1998 vyhověl městský soud dalšímu návrhu stěžovatele ze dne 19. května 1998 na změnu již upravené verze žaloby. Dne 17. listopadu 1998 nařídil soud jednání na 15. prosince 1998. To však bylo odročeno na neurčito, protože bylo třeba postoupit

soudní spis Vrchnímu soudu v Olomouci, který se měl zabývat stěžovatelovou námitkou podjatosti vůči soudcům krajského soudu. Téhož dne podal stěžovatel stížnost na průtahy v řízení, v níž také namítal podjatost samosoudkyně, celého městského soudu a krajského soudu a navrhoval postoupení věci jinému soudu.

34. Dne 26. listopadu 1998 byl soudní spis zapůjčen Ústavnímu soudu, který se zabýval stěžovatelovou druhou ústavní stížností.

35. Stěžovatel uvádí, že v průběhu celého roku 1999 se nekonalo žádné jednání.

36. Ústavní soud dne 1. března 1999 stěžovatelovu druhou ústavní stížnost odmítl z důvodu nevyčerpání procesních prostředků, neboť stěžovatel od 11. prosince 1995 nepodal stížnost na průtahy v řízení k předsedovi krajského soudu. Soudní spis byl vrácen městskému soudu dne 5. března 1999.

37. Dne 5. května 1999 krajský soud znovu rozhodl o tom, že samosoudkyně nebude vyloučena z projednávání stěžovatelovy věci.

38. Stěžovatel toto rozhodnutí dne 28. června 1999 napadl v pořadí již třetí ústavní stížností.

39. Následujícího dne se před městským soudem konalo další ústní jednání. To však bylo z důvodu nepřítomnosti žalovaných odročeno na 2. září 1999.

40. Dne 2. srpna 1999 podal stěžovatel čtvrtou ústavní stížnost, tentokrát proti rozhodnutí vrchního soudu ze dne 31. března 1999, kterým byl zamítnut jeho návrh na vyloučení soudců krajského soudu z projednávání věci.

41. Na jednání konaném dne 2. září 1999 stěžovatel znovu namítl podjatost samosoudkyně. Soudní spis tak musel být zapůjčen krajskému soudu, který dne 26. ledna 2000 stěžovatelův návrh zamítl.

42. Stěžovatel ve dnech 17. února a 15. března 2000 podal stížnosti na průtahy v řízení před Ústavním soudem o třetí a čtvrté ústavní stížnosti, které byly podány ve dnech 28. června a 2. srpna 1999.

43. Dne 24. února 2000 podal stěžovatel pátou ústavní stížnost, ve které napadl rozhodnutí krajského soudu ze dne 26. ledna 2000 o zamítnutí jeho návrhu na vyloučení samosoudkyně.

44. Jednání nařízené na 21. března 2000 bylo z důvodu nemoci stěžovatele zrušeno.

45. Dne 30. března 2000 oznámil předseda Ústavního soudu stěžovateli, že soudkyně zpravodajka, která se zabývala jeho třetí ústavní stížností, je nemocná a je nucena ze své funkce odstoupit. Stěžovatele dále ujistil o jmenování nového soudce zpravodaje.

46. Ústní jednání nařízené na 30. května 2000 bylo odročeno na 3. října 2000. Na tomto druhém jednání soud vyslechl svědky a jednání odročil na 7. listopadu 2000.

47. Dne 18. září 2000 stěžovatel opětovně změnil svou žalobu na ochranu osobnosti.

48. Dne 3. října 2000 odmítl Ústavní soud stěžovatelovu pátou ústavní stížnost s odůvodněním, že občanskoprávní řízení doposud neskončilo a že po vynesení rozsudku ve věci samé bude moci stěžovatel podat odvolání.

49. Téhož dne konal městský soud ústní jednání. Další jednání bylo nařízeno na 7. listopadu 2000 v návaznosti na návrh stěžovatele na pokračování ve výsledku žalovaných.

50. Dne 26. října 2000 bylo stěžovateli oznámeno, že jednání před městským soudem nařízené na 7. listopadu 2000 se bude konat 5. prosince 2000, protože právní zástupci

žalovaných se nemohou dostavit. Toho dne pokračoval v projednávání stěžovatelovy věci. Další jednání bylo nařízeno na 20. února 2001.

51. Dne 12. prosince 2000 byl soudní spis znovu zapůjčen Ústavnímu soudu v souvislosti se stěžovatelovou třetí ústavní stížností. Vracen byl dne 13. února 2001.

52. Ústní jednání nařízené na 20. února 2001 bylo odročeno na 3. dubna 2001 a poté na 3. května 2001. Stěžovatel o tom byl informován dne 22. března 2001.

53. Dne 29. května 2001 odmítl Ústavní soud stěžovatelovu čtvrtou ústavní stížnost. Jeho třetí ústavní stížnost byla odmítnuta dne 12. června 2001.

54. Dne 14. května 2002 podal stěžovatel k městskému soudu návrh na vyslovení přípustnosti věcné změny své žaloby. Dne 16. dubna 2003 soud odmítl tomuto návrhu vyhovět.

55. Stěžovatel dne 30. května 2003 podal k předsedovi městského soudu stížnost na průtahy v řízení. V odpovědi ze dne 4. června 2003 mu předseda soudu sdělil, že tato stížnost je neopodstatněná.

56. Mezitím se dne 3. června 2003 konalo ústní jednání před městským soudem. Městský soud dne 1. července 2003 vyzval stěžovatele, aby v patnáctidenní lhůtě odstranil vady své žaloby ve změněných zněních schválených soudem ve dnech 20. března a 12. listopadu 1998 a 3. října 2003. Stěžovatel ve své odpovědi ze dne 24. července 2003 oznámil, že trvá na tom, že jeho žaloba byla podána řádně a obsahovala všechny příslušné skutečnosti.

57. V dopise ze dne 4. června 2003 adresovaném stěžovateli místopředseda krajského soudu připustil, že v řízení došlo k průtahům.

58. Dne 23. září 2003 předložil stěžovatel městskému soudu své písemné stanovisko ke stavu řízení. Téhož dne vyzval soud stěžovatele, aby v třicetidenní lhůtě odstranil vady své žaloby předložením prohlášení o příslušných skutkových okolnostech a důkazech. Stěžovatel odpověděl dne 5. listopadu 2003.

59. Dne 20. listopadu 2003 se před městským soudem konalo ústní jednání, na němž soud schválil smír uzavřený účastníky řízení.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. KE TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z DŮVODU DÉLKY ŘÍZENÍ

60. Stěžovatel namítá, že délka řízení byla v rozporu se zásadou „přiměřené lhůty“ podle článku 6 odst. 1 Úmluvy. Dle názoru stěžovatele byly průtahy v řízení způsobeny podjatostí příslušných soudů. Dále tvrdí, že Ústavní soud porušil článek 13 Úmluvy, když odmítl jeho první a druhou ústavní stížnost, v nichž napadal průtahy v řízení, a tím jej zbavil možnosti využít posledního vnitrostátního právního prostředku nápravy.

Stěžovatel dodává, že z důvodu zdlouhavosti řízení před Ústavním soudem o jeho třetí a čtvrté ústavní stížnosti byl zbaven účinných právních prostředků nápravy proti rozhodnutím soudů nižších stupňů.

Příslušná část článku 6 odst. 1 Úmluvy zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě (...) a v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

61. Vláda s tvrzením stěžovatele nesouhlasí.

62. Soud podotýká, že relevantní období začalo teprve dne 18. března 1992, kdy Česká a Slovenská Federativní Republika, jejímž nástupnickým státem je i Česká republika, uznala právo jednotlivce na podání stížnosti k Soudu. Pro posouzení přiměřenosti lhůt, které od tohoto data uplynuly, je však nutné brát zřetel na stav, v němž se v té době řízení nacházelo.

63. Relevantní období skončilo dne 20. listopadu 2003. Trvalo tedy jedenáct let, osm měsíců a dva dny.

A. K přijatelnosti

64. Podle článku 35 odst. 1 Úmluvy může Soud posuzovat věc až po vyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy.

65. Vláda tvrdí, že stěžovatel v souvislosti se stížností na délku řízení nevyčerpal dostupné vnitrostátní právní prostředky nápravy. Vláda uvádí, že hierarchickou stížnost na délku řízení bylo možné podat předsedovi příslušného soudu, předsedovi nadřízeného soudu nebo Ministerstvu spravedlnosti a že tento systém je dále doplněn o možnost podat ústavní stížnost. Ústavní soud sice není příslušný k rozhodování o materiální a morální újmě způsobené průtahy v řízení, stěžovatel však podle vlády mohl podat žalobu na stát na náhradu škody na základě zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Vláda v této souvislosti poukazuje na příslušnou judikaturu Ústavního soudu.

66. Stěžovatel s tvrzením vlády nesouhlasí.

67. Soud připomíná, že v českém právu neexistoval účinný právní prostředek nápravy délky občanskoprávního řízení (*Hartman proti České republice*, č. 53341/99, § 84, ESLP 2003-VIII). Soud tedy nepovažuje za prokázané, že by stěžovatel měl k dispozici účinný právní prostředek nápravy, který by mu umožnil domáhat se uplatnění článku 6 odst. 1 Úmluvy před vnitrostátními orgány. Tuto část stížnosti tedy nelze prohlásit za nepřijatelnou pro nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy.

68. Vláda dodává, že řízení o stěžovatelově třetí a čtvrté ústavní stížnosti nespádají do rámce článku 6 odst. 1 Úmluvy, neboť jejich výsledek není rozhodující pro občanská práva a povinnosti stěžovatele. Stěžovatel svou námitku podjatosti soudců zakládal na způsobu, jakým ve věci postupovali. V souladu s judikaturou Nejvyššího soudu a s ustanovením § 14 odst. 4 občanského soudního řádu však důvod k vyloučení soudce nemusí nutně souviset s procesním postupem takového soudce. Tvrzení stěžovatele obsažená v třetí a čtvrté ústavní stížnosti tedy byla *prima facie* v rozporu s příslušnými právními předpisy a rozhodnutí Ústavního soudu nemohla průběh řízení ovlivnit.

69. Soud má za to, že stěžovatel využil odpovídajících procesních prostředků k ochraně svých práv podle článku 6 odst. 1 Úmluvy či příslušných ustanovení Listiny základních práv a svobod, která tvoří nedílnou součást českého právního řádu a má přednost před ustanoveními zákona, která jsou s ní v rozporu. V souladu s judikaturou Soudu se článek 6 odst. 1 vztahuje i na řízení před ústavními soudy (viz *Krémář proti České republice*, č. 35376/97, § 36, ze dne 3. března 2000, včetně uvedených odkazů). Tato část stížnosti tedy nemůže být prohlášena za neslučitelnou *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy. Její předmět je třeba považovat za součást relevantního období.

70. Soud prohlašuje, že tato část stížnosti není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Dále uvádí, že u této části stížnosti neshledal žádný jiný důvod nepřijatelnosti, prohlašuje ji tudíž za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

71. Vláda tvrdí, že věc je spíše složitá, neboť stěžovatel mnohokrát měnil svou původní žalobu. Stěžovatel navíc sám přispěl k prodloužení řízení tím, že opakovaně namítal podjatost jednotlivých soudců a že se nedostavoval na celou řadu jednání před městským soudem. Řízení bylo dále prodlužováno různými procesními kroky v rámci trestního řízení zahájeného z podnětu stěžovatele proti jeho bývalé manželce a proti členům její rodiny pro trestný čin pomluvy. I žalovaní nesou do jisté míry odpovědnost za průtahy v řízení. Vláda připouští, že v řízení došlo k jistým průtahům, domnívá se však, že nebyly způsobeny postupem státních orgánů podílejících se na vyřizování stěžovatelovy věci.

72. Stěžovatel s tvrzením vlády nesouhlasí.

73. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje na základě okolností případu a s ohledem na kritéria stanovená v jeho judikatuře, kterými jsou zejména složitost věci, chování stěžovatele a postup příslušných orgánů, jakož i význam sporu pro stěžovatele (viz, mezi mnoha jinými, rozsudek *Frydlender proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII).

74. Dle názoru Soudu byl tento případ sice do jisté míry složitý, nelze však zejména s ohledem na stěžovatelovy opakované změny původní žaloby tvrdit, že tato skutečnost sama o sobě odůvodňuje celkovou délku řízení.

75. Soud se domnívá, že i kdyby byl stěžovatel odpovědný za průtahy způsobené jeho opakovanými námitkami podjatosti vůči soudcům jednajícím ve věci a jeho několikerým nedostavením se na jednání před městským soudem, nelze tvrdit, že rozhodujícím způsobem přispěl k prodloužení délky řízení.

76. V souvislosti s postupem soudních orgánů se Soud domnívá, že ústní jednání se konala v pravidelných intervalech. Má však za to, že vnitrostátní soudy těchto příležitostí nevyužily k přijetí konečného rozhodnutí ve věci. Soud podotýká, že v období od 18. října 1993 do 7. června 1995 řízení nijak nepokročilo a že tato prodleva nebyla vládou uspokojivě vysvětlena (viz § 17 až 19 výše). Soud dále poznamenává, že krajskému soudu trvalo více než dva roky a pět měsíců, než zrušil předběžné opatření vydané městským soudem (viz § 15 a 19 výše). Od 15. dubna 1997, kdy krajský soud potvrdil rozhodnutí městského soudu ze dne 10. října 1996, do 11. listopadu 1997, kdy se před městským soudem konalo ústní jednání, uběhlo dalších sedm měsíců. Městskému soudu navíc trvalo téměř šest měsíců, než rozhodl o stěžovatelově žádosti ze dne 19. května 1998 o vyslovení přípustnosti věcné změny jeho žaloby (viz § 30 výše).

Soud dále shledal, že v období od 14. května 2002 do 16. dubna 2003 zůstal městský soud nečinný. Soud nakonec poznamenává, že Ústavnímu soudu trvalo jeden rok, jedenáct měsíců a jeden den, než rozhodl o stěžovatelově třetí ústavní stížnosti, a jeden rok, deset měsíců a deset dní, než rozhodl o jeho čtvrté ústavní stížnosti (viz odstavce 38, 40 a 53 výše). Vláda tyto průtahy nijak nevysvětlila.

77. Soud proto dospěl k názoru, že celková doba jedenácti let, osmi měsíců a dvou dní nemůže sama o sobě vyhovovat požadavku „přiměřené lhůty“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Soud nepovažuje za nezbytné se zabývat stěžovatelovým tvrzením, že průtahy v řízení byly způsobeny podjatostí soudů jednajících ve věci.

78. Výše uvedené úvahy postačují k tomu, aby Soud rozhodl, že stěžovatelova věc nebyla projednána v přiměřené lhůtě. Článek 6 odst. 1 Úmluvy byl tudíž porušen.

79. Vzhledem k výše uvedenému bude dle názoru Soudu vhodné posoudit ve světle článku 13 stěžovatelovo tvrzení týkající se délky řízení před Ústavním soudem o jeho třetí a čtvrté ústavní stížnosti z toho hlediska, zda měl obecně k dispozici účinný právní prostředek nápravy délky řízení.

II. KE TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 13 ÚMLUVY

80. Stěžovatel dále namítá, že jej Ústavní soud zbavil posledního dostupného vnitrostátního právního prostředku nápravy, a to tím, že odmítl jeho první a druhou ústavní stížnost z 19. ledna a 10. listopadu 1998, v nichž napadal průtahy v řízení. Tím mělo dojít k porušení článku 13 Úmluvy, který zní:

„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

81. Vláda s tvrzeními stěžovatele nesouhlasí.

A. K přijatelnosti

82. Soud poznamenává, že tato část stížnosti souvisí s výše posuzovanou částí stížnosti týkající se článku 6, včetně námitek týkajících se délky řízení o třetí a čtvrté ústavní stížnosti. I tuto část stížnosti je tedy nutné prohlásit za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

83. Soud připomíná, že článek 13 zaručuje účinný právní prostředek nápravy před národním orgánem proti údajnému porušení požadavku na projednání věci v přiměřené lhůtě podle článku 6 odst. 1 (viz *Kudla proti Polsku* [velký senát], č. 30210/96, § 156, ESLP 2000-XI).

84. V daném případě stěžovatel ve své první a druhé ústavní stížnosti namítal průtahy v řízení o ochraně osobnosti.

85. Soud se již zabýval stížnostmi proti České republice, ve kterých byly vzneseny podobné otázky jako v tomto případě a ve kterých dospěl k závěru o porušení článku 13 Úmluvy (viz výše uvedený rozsudek *Hartman proti České republice*, § 81 až 84). Soud posoudil tuto část stížnosti a shledal, že vláda nepředložila žádné skutečnosti, které by jej vedly k odlišnému závěru.

86. Soud se tedy domnívá, že v daném případě byl článek 13 Úmluvy porušen tím, že ve vnitrostátním právu neexistuje právní prostředek nápravy, s jehož pomocí by stěžovatel dosáhl rozhodnutí, které by potvrdilo jeho právo na projednání záležitosti v přiměřené lhůtě zaručené článkem 6 odst. 1 Úmluvy.

III. KE TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z DŮVODU NESPRAVEDLIVOSTI ŘÍZENÍ A K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKŮ 13 A 17 ÚMLUVY

87. Stěžovatel tvrdí, že Ústavní soud při rozhodování o ústavních stížnostech porušil jeho právo na spravedlivé projednání věci a na účinný vnitrostátní právní prostředek nápravy. V této souvislosti se odvolává na článek 6 odst. 1 a na články 13 a 17 Úmluvy.

88. Vláda s tvrzeními stěžovatele nesouhlasí.

K přijatelnosti

89. Soud připomíná, že podle článku 19 Úmluvy je povinen zajistit plnění závazků přijatých smluvními stranami Úmluvy. Jeho prvořadým úkolem však není zabývat se skutkovými nebo právními pochybeními, jichž se měly dopustit národní soudy, ledaže tato pochybení mohla způsobit porušení práv a svobod chráněných Úmluvou a pouze v míře, v jaké k takovému porušení mohlo dojít. Článek 6 Úmluvy sice zaručuje právo na spravedlivé projednání záležitosti, neobsahuje však žádná pravidla ohledně přijatelnosti důkazů či způsobu jejich hodnocení, která jsou tedy v první řadě upravena vnitrostátním právem a náleží do působnosti vnitrostátních soudů (viz, mezi mnoha jinými, *García Ruiz proti Španělsku* [velký senát], č. 30544/96, § 28, ESLP 1999-I).

90. Dle názoru Soudu ze soudního spisu nijak nevyplývá, že by Ústavní soud při rozhodování o stěžovatelových ústavních stížnostech byl podjatý nebo že by řízení před ním bylo jinak nespravedlivé. Pouhá skutečnost, že stěžovatel není spokojen s výsledkem sporu, sama o sobě nemůže vést k tvrzení o porušení článku 6 Úmluvy.

91. Dokumenty předložené Soudu navíc nijak nesvědčí o porušení článku 17 Úmluvy.

92. Z toho vyplývá, že tato část stížnosti je zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 a je nutné ji odmítnout v souladu s článkem 35 odst. 4 Úmluvy.

IV. DALŠÍ STĚŽOVATELOVY NÁMITKY

93. Stěžovatel konečně namítal, že v důsledku nepřiměřené délky řízení o ochraně osobnosti a nemožnosti domoci se přiměřené a účinné právní ochrany utrpěl újmu v řízení o opatrovnictví svého syna, které bylo zahájeno u Městského soudu v Brně v roce 1991. Dle svých tvrzení se stal obětí pomlouvačných výroků učiněných žalovanými před vnitrostátními soudními a jinými orgány, jakož i před soukromými osobami, které se zúčastnily řízení. Soudy jednající v řízení o opatrovnictví podle stěžovatele nevyhověly jeho opakovaným návrhům na rozšíření styku se synem a jeho synovi nedovolily, aby před soudem vyjádřil své názory. V důsledku toho došlo k porušení rodičovských práv stěžovatele a rovněž práv jeho syna, zaručených v Úmluvě o právech dítěte a v dalších mezinárodních smlouvách.

K přijatelnosti

94. Soud se domnívá, že tato stěžovatelova námitka spadá do působnosti článku 8 Úmluvy.

95. Soud však shledal, že stěžovatel nevyčerpal vnitrostátní právní prostředky nápravy, neboť tuto námitku nevznesl před Ústavním soudem.

96. Z toho plyne, že u této části stížnosti nebyly vyčerpány vnitrostátní právní prostředky nápravy, jak to požaduje článek 35 odst. 1. Tuto část stížnosti je tedy nutné odmítnout v souladu s článkem 35 odst. 4 Úmluvy.

V. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

97. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

98. Stěžovatel požaduje částky 80 000 € a 1 500 000 Kč (47 244 €) z titulu morální újmy způsobené neúměrným prodlužováním a nespravedlivostí řízení.

99. Vláda se domnívá, že v důsledku délky občanskoprávního řízení nevznikla stěžovateli žádná materiální škoda. Vláda dále považuje stěžovatelovy nároky na náhradu morální újmy za nadnesené.

100. Dle názoru Soudu stěžovatel následkem neúměrného prodlužování řízení utrpěl morální újmu, jako například pocit tísně a marnosti, kterou nelze dostatečně napravit pouhým konstatováním porušení Úmluvy. Z tohoto důvodu Soud po zohlednění okolností případu přiznává stěžovateli na spravedlivém základě částku 4 500 €.

B. Náklady řízení

101. Stěžovatel dále žádá částku 72 854 Kč (2 295 €) z titulu nákladů vynaložených před vnitrostátními soudy v řízení o ochraně osobnosti a v dalších souvisejících řízeních, včetně nákladů vynaložených před Soudem.

102. Vláda tyto částky považuje za nepřiměřené a uvádí, že stěžovatel žádné vynaložené náklady řízení neupřesnil. Pro případ, že Soud dospěje k závěru o porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy, vláda navrhuje, aby stěžovateli z titulu nákladů řízení přiznal nejvýše částku 500 €.

103. Podle judikatury Soudu může být stěžovateli přiznána náhrada nákladů, jestliže se prokáže jejich reálnost, nezbytnost a přiměřenost jejich výše. Náhradu nákladů v rámci vnitrostátního řízení lze přiznat pouze tehdy, byly-li vynaloženy ve snaze zabránit porušení Úmluvy nebo takové porušení napravit.

104. Soud podotýká, že stěžovatel neposkytl žádné podrobné údaje k poplatkům a nákladům, jejichž náhrady se domáhá. Soud považuje za vhodné přiznat stěžovateli na spravedlivém základě náhradu ve výši 450 € z titulu nákladů na poštovné a na kopírování, které vynaložil při podání a vyřizování své stížnosti.

C. Úroky z prodlení

105. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové míře marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, navýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* části stížnosti týkající se délky řízení a absence účinných vnitrostátních právních prostředků nápravy za přijatelné; v ostatním prohlašuje stížnost za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 13 Úmluvy v souvislosti s absencí vnitrostátního právního prostředku nápravy v případě nepřiměřené délky vnitrostátního řízení;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, následující částky, které se převedou na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení, a dále případnou částku daně:
 - i. 4 500 € (čtyři tisíce pět set euro) z titulu morální újmy;
 - ii. 450 € (čtyři sta padesát euro) z titulu náhrady nákladů řízení;
 - b) že od uplynutí výše uvedené tříměsíční lhůty až do zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* v ostatním stěžovatelův návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 26. října 2004 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ
tajemnice

A. B. BAKA
předseda